

VENAC OD TRAVE

KNJIGA DRUGA: SMARAGDNA LUPA

KOLIN MEKALOU

Preveo
Nikola Pajvančić

 Laguna

Naslov originala

Colleen McCullough
THE GRASS CROWN

Copyright © 1991 by Coleen McCullough

Translation Copyright © 2007 za srpsko izdanje, LAGUNA

Ilustracija na koricama: Predrag Đukić

*Frenku Espozitu, s ljubavlju,
zahvalnošću, divljenjem i poštovanjem*

Beleška čitaocu: da bih što bolje osvetlila svet drevnog Rima, u knjigu sam unela i nekoliko mapa i ilustracija. Njihov spisak nalazi se na strani 7. Spisak glavnih likova počinje na strani 13. Ako želite da saznate više o istorijskoj pozadini *Venca od trave*, pogledajte rečnik na stranici 309, gde su objašnjene neke latinske reči i manje poznati pojmovi.

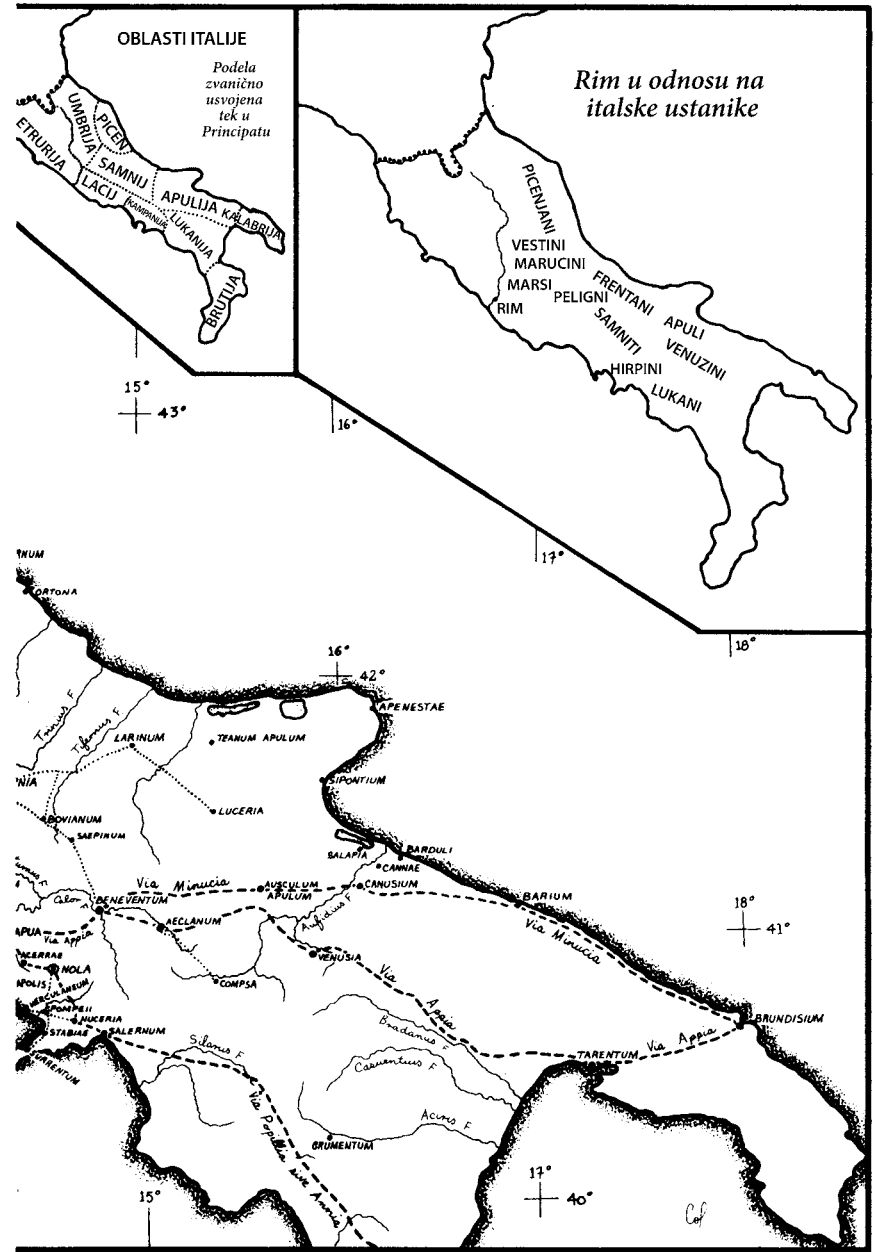
SPISAK MAPA I ILUSTRACIJA

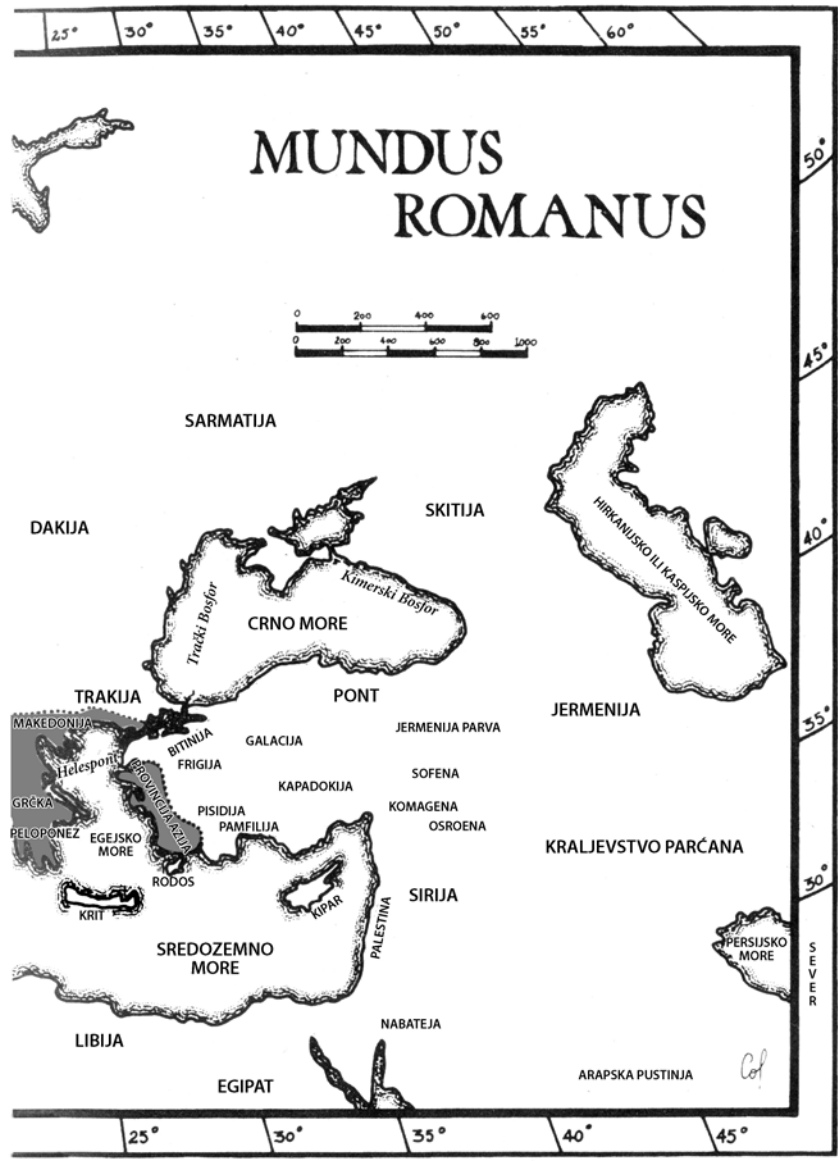
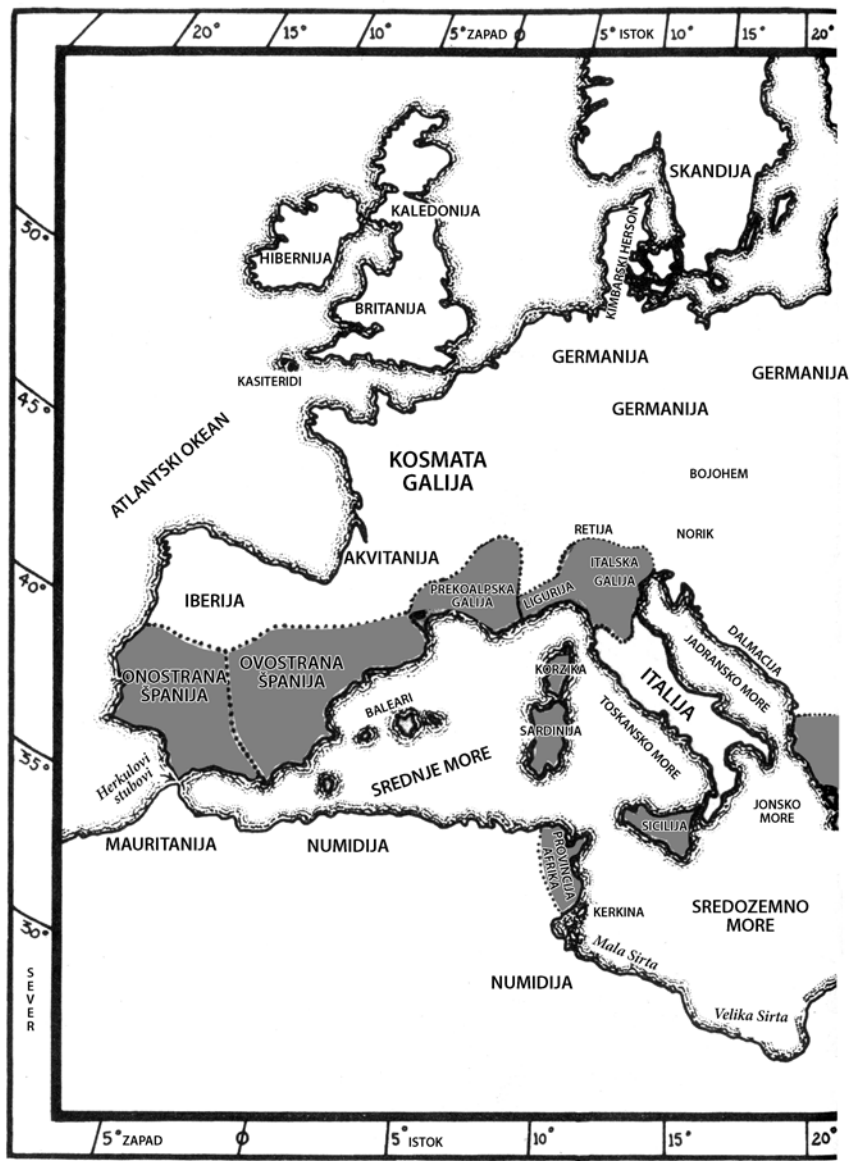
MAPE

Italija	8–9
Mundus Romanus	10–11
Sulin pohod na istok	52
Oblasti italskih pobunjenika	196
Centralna Italija	252

ILUSTRACIJE

Publije Rutilije Ruf	20
Marko Livije Druz	78
Marko Emilije Skaur	194

GLAVNI LIKOVI

BELEŠKA: U običnim zagradama nalaze se biografski podaci; u uglastim ime ili nadimak lika, kako su korišćeni u ovoj knjizi. Svi datumi odnose se na godine pre nove ere.

Cepion

Kvint Servilije Cepion [Cepion]

Livija Druza, njegova žena (sestra Marka Livija Druza)

Kvint Servilije Cepion Mlađi [Mladi Cepion], njegov sin

Servilija Major [Servilija], njegova starija kći

Servilija Minor [Lila], njegova mlađa kći

Kvint Servilije Cepion (konzul 106), njegov otac, čuven po zlatu iz Toloze

Servilija Cepiona, njegova sestra

Cezar

Gaj Julije Cezar

Aurelija, njegova žena (kći Rutilije, sestričina Publija Rutilija Rufa)

Gaj Julije Cezar Mlađi [Mladi Cezar], njegov sin

Julija Major [Lija], njegova starija kći

Julija Minor [Ju-Ju], njegova mlađa kći

Gaj Julije Cezar [Deda Cezar], njegov otac

Julija, njegova sestra

Julila, njegova sestra

Sekst Julije Cezar, njegov stariji brat
Klaudija, Sekstova žena

Druz

Marko Livije Druz
Servilija Cepiona, njegova žena (Cepionova sestra)
Marko Livije Druz Neron Klaudijan, njegov usvojeni sin
Kornelija Scipiona, njegova majka
Livija Druza, njegova sestra (Cepionova žena)
Mamerko Emilije Lepid Livijan, njegov brat, dat na usvajanje

Marije

Gaj Marije
Julija, njegova žena (sestra Gaja Julija Cezara)
Gaj Marije Mlađi [Mladi Marije], njegov sin

Metel

Kvint Cecilije Metel Pije [Prasence]
Kvint Cecilije Metel Numidik [Prase] (konzul 109, cenzor 102),
njegov otac

Pompej

Gnej Pompej Strabon [Pompej Strabon]
Gnej Pompej [Mladi Pompej], njegov sin
Kvint Pompej Ruf, njegov daleki rođak

Rutilije Ruf

Publije Rutilije Ruf (konzul 105)

Skaur

Marko Emilije Skaur Princeps Senata (konzul 115, cenzor 109)
Cecilija Metela Dalmatika [Dalmatika], njegova druga žena

Sula

Lucije Kornelije Sula
Julila, njegova prva žena (sestra Gaja Julija Cezara)
Elija, njegova druga žena
Lucije Kornelije Sula Mlađi [Mladi Sula], njegov sin (sa Julilom)
Kornelija Sula, njegova kći (sa Julilom)

Bitinija

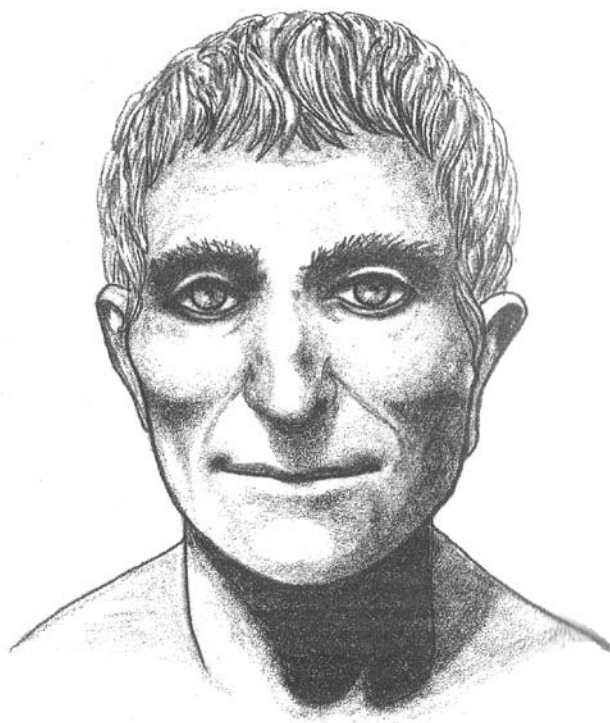
Nikomed II, kralj Bitinije
Nikomed III, njegov stariji sin, kralj Bitinije
Sokrat, njegov mlađi sin

Pont

Mitridat VI Eupator, kralj Ponta
Laodika, njegova sestra i žena, prva kraljica Ponta (u. 99)
Nisa, njegova žena, druga kraljica Ponta (kći Gordija od
Kapadokije)
Arijart VII Filometor, njegov bratanac, kralj Kapadokije
Arijart VIII Euzeb Filopator, njegov sin, kralj Kapadokije
Arijart X, njegov sin, kralj Kapadokije

VENAC OD TRAVE

III

PUBLIJE RUTILIJE RUF

Mada nije imao nikakvog iskustva na sudu, a rimske zakone jedva da je poznavao, Lucije Kornelije Sula je uživao u ulozi gradskog pretora. Kao prvo, po prirodi je bio bistar čovek; kao drugo, okružio se dobrim pomoćnicima i nikada se nije ustručavao da ih pita za savet, kada bi mu zatrebao; a na kraju, možda i najvažnije – imao je odgovarajući um za taj posao. Najviše mu se dopadala sloboda koju je to zvanje sa sobom donelo – više ga nisu trpali u isti koš s Gajem Marijem! Napokon su počeli da ga prepoznaju kao odvojenu, zasebnu ličnost. Njegova mala pratnja klijenata počela je da se uvećava, a svi su smatrali da je njegov običaj da sina vodi svugde sa sobom veoma lep; njegov sin, zakleo se Sula, moći će da u životu računa na sve prednosti – od malena će se navići na sudove i suđenja, a u vojsci će služiti kod svih valjanih zapovednika.

Momak nije samo izgledao kao Cezar, već je posedovao i nešto od julijevske harizme, tako da je lako sticao prijatelje i umeo da ih zadrži, zato što je bio pošten i pun razumevanja za ljude. Najbolji među njima bio je momak nekih pet meseci stariji od njega, štrkljasti dečak ogromne glave, zvani Marko Tulije Ciceron. Začudo, poticao je iz rodnog grada Gaja Marija, Arpina; deda mu je bio pašenog Marka, brata Gaja Marija, obojica su bili oženjeni sestrama iz porodice Gratidija. Sula nije morao da se namuči da sve to sazna, jer kada je Mladi Sula doveo Cicerona kući, Sulu je zapljusnuo pravi talas informacija; Ciceron je voleo da priča.

Nije, na primer, bilo potrebe da pita šta dečak iz Arpina traži u Rimu – to mu je brzo rečeno.

„Moj otac je dobar prijatelj Marka Emilija Skaura Princepsa Senata“, rekao je mladi Ciceron važno, „a takođe i dobar prijatelj Kvinta Mucija Scevole Augura. A klijent je Lucija Licinija Krasa

Oratora! Zato nas je otac, kada je shvatio da sam previše darovit i pametan da bih ostao u Arpinu, preselio u Rim. To je bilo prošle godine. Imamo lepu kuću na Karini, odmah pored hrama Zemlje – Publije Rutilije Ruf živi na njegovoj drugoj strani. Učim zajedno sa Kvintom Mucijem Augurom i Lucijem Krasom Oratorom, mada više sa Lucijem Krasom Oratorom, zato što je Kvint Mucije Augur tako star. U Rim, naravno, dolazimo već godinama – počeo sam da učim na Forumu kada mi je bilo samo osam. Nismo mi seoske neznalice, Lucije Kornelije! Poreklo nam je *mnogo* bolje od porekla Gaja Marija!“

Sulu je to sve veoma zabavljalo, pa je sedeo i pustio trinaestogodišnjaka da brblja, u sebi se pitajući kada će se desiti ono neizbežno: kada će se ta velika tikva od glave otkinuti sa preslabe stabljike, tresnuti na zemlju i otkotrljati, sve u priči. Tako je klimala, tako se zanosila gore-dole i levo-desno. Vlasnik ju je očigledno teško i nespretno nosio.

„Znate li“, upita Ciceron prostodušno, „da se publika već okuplja kada vežbam retoriku? Pobedio sam u svim raspravama koje su mi učitelji do sada zadali!“

„Pretpostavljam, znači, da se spremaš za karijeru advokata?“, upita Sula.

„O, naravno! Ali ne kao veliki Akuleo – *moja* krv je dovoljno dobra za zvanje konzula! Dobro, prvo moram da obezbedim mesto u Senatu, naravno. Čeka me veličanstvena politička karijera. *Svi* to govore!“ Ciceronova glava pade napred. „Po *mom* iskustvu, Lucije Kornelije, mnogo je efikasnije da birači čoveka upoznaju kroz velika suđenja nego putem službe u vojsci, što je nalik na jahanje starog kljuseta.“

Zureći u njega začuđen i opčinjen, Sula blago reče: „Ja sam uspeo da stignem ovde gde sam jašući to staro kljuse, Marko Tulije. Nisam uopšte imao pravničku karijeru, a ipak sam postao gradski pretor.“

Ciceron se ne osvrnu na to. „Jeste, ali nisi imao prednosti koje imam *ja*, Lucije Kornelije. *Ja* ću biti pretor u četrdesetoj, kao što je ispravno i valjano.“

Sula diže ruke. „Potpuno sam ubeđen da hoćeš, Marko Tulije.“

„Da, tata“, reče Mladi Sula kasnije, kada je ostao nasamo s ocem, i prema tome mogao da mu se obraća sa *tata*, kao u detinjstvu. „Znam da je on pomalo grozno derište, ali mi se bez obzira na to sviđa. A tebi?“

„Mislim da je mladi Ciceron jeziv, sine moj, ali se slažem da ga je lako zavoleti. Da li je zaista tako dobar kao što ljudi govore?“

„Dođi da ga čuješ, pa prosudi sam, tata.“

Sula odlučno odmahnu glavom. „Neka, hvala! Neću da mu pružim to zadovoljstvo, tom malom drskom arpinskom glodarar!“

„Ostavio je izuzetno snažan utisak na Skaura Princepsa Senata“, reče Mladi Sula, oslonivši se na oca s onom lakoćom i prisnošću koje siroti mladi Ciceron nikada neće spoznati; siroti mladi Ciceron je počinjao da otkriva kako je njegov otac previše seoski vlastelin da bi zadivio rimske plemiće, i da su ga mahom otpisivali kao nekakvog rođaka Gaja Marija. Anatema! Zbog toga se mladi Ciceron užurbano udaljavao od oca, i previše svestan da svaka povezanost s Gajem Marijem može samo da mu nepotrebno oteža put ka najvišim državnim položajima.

„Skaur Princeps Senata“, reče Sula svom sinu poprilično zadovoljno, „trenutno ima i previše briga da bi mislio o mladom Marku Tuliju Ciceronu.“

Primedba je bila istinita. Kao predsedavajući Senata, Marko Emilije Skaur je obično primao strana izaslanstva, i bavio se onim spoljnim poslovima koji nisu očigledno vodili u rat. Malo je senatora iskreno smatralo neku stranu zemlju, koja nije rimska provincija, dovoljno važnom da na nju troše vreme, tako da je predsedavajući Senata uvek s mukom tražio članove za neki komitet čije troškove putovanja u inostranstvo nije plaćao Senat. Zato je bilo potrebno deset meseci da Senat sastavi svoj odgovor Sokratu, ožalošćenom mlađem sinu kralja Bitinije, i tek je tada glasonoša krenuo za Nikomediju. To nije bio odgovor koji će obradovati Sokrata, jer je potvrdivao pravo na presto trećeg kralja Nikomeda, i odlučno odbacio Sokratove zahteve.